

Motion till riksdagen 2010/11: MJ273

av **Annelie Enochson (KD)**

Giftfri miljö

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet med att öka kemikaliesäkerheten fortsätter genom att gemensamma åtgärder mot spridning av gifter och läkemedelsrester till våra hav och vattendrag utvecklas ytterligare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att substitutionsprincipen ska följas så att inte nya kemikalier godkänns om det finns lika bra, mindre farliga alternativ.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra regelverket kring utfasning av farliga kemikalier när det finns mindre farliga alternativ.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s regelverk bör ge enskilda länder större möjligheter att införa strängare regler av miljöskäl i syfte att gå före i miljöpolitiken.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bromerade flamskyddsmedel, ftalater, icke biologiskt nedbrytbara ämnen och azofärgämnen ska förbjudas inom EU.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s läkemedelslagstiftning bör kompletteras med krav på testning av verksamma ämnens miljöfarlighet för att minska läkemedels miljöpåverkan.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 6 hänvisat till SoU.

Kemikaliesamhället är inte under kontroll

Miljöpolitiken har hittills varit relativt framgångsrik vad gäller att ta hand om punktutsläpp av skilda slag från fabriker och andra anläggningar. Annorlunda är det med icke-punktutsläpp, dvs. påverkan från konsumtionen av varor och tjänster. Denna typ av föroreningar är svårare att komma åt och det är viktigt att politiken ger rätt verktyg som gör att vi alla kan göra smarta val som gynnar en hållbar utveckling.

Idag finns hundratusentals kemiska ämnen som fanns på marknaden redan 1981. Innan dess saknades krav på tester för att ett ämne skulle få släppas ut på marknaden. Kunskapen om olika ämnens farlighet är oftast mycket bristfällig eftersom endast ett mindre antal av dessa ämnen någonsin har testats med avseende på eventuella negativa effekter på människors hälsa eller miljön.

EU:s gemensamma kemikaliepolitik, Reach (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), innebär att samtliga kemikalier på marknaden under en elvaårsperiod ska undersökas med avseende på ämnens farlighet. Den som vill sälja nya kemikalier måste först visa att ämnet i fråga är säkert. Reach började som ett ambitiöst projekt, men blev efterhand alltmer urvattnat. Arbetet med att öka kemikaliesäkerheten behöver därför fortsätta. Sverige bör ta initiativ till förbättrade EU-regler. Det är till exempel viktigt att arbetet med gemensamma åtgärder mot spridning av gifter och läkemedelsrester till våra hav och vattendrag utvecklas ytterligare.

Avfallshanteringen är starkt beroende av hur kemikaliesamhället utvecklas. Ju mindre gifter som finns i avfallet, desto större blir möjligheterna till återanvändning. Reach spelar här en viktig roll. Att reducera gifterna i våra vardagsprodukter är därför av största betydelse för att nå hållbara materialflöden. Det är glädjande att giftiga bekämpningsmedel minskat i användning. Men det är en oroande trend att giftiga substanser i allt större utsträckning upptäcks förekomma i produkter som vi använder varje dag. I människornas blodomlopp cirkulerar nu en stor mängd farliga ämnen. Det faktum att mängden kemikalier ökar hos den yngre generationen visar att kemikaliespridningen inte är under kontroll. De nya kemikalierna förekommer främst i elektronik, kläder och smink.

Arbetet med att öka kemikaliesäkerheten behöver därför fortsätta. Det är, till exempel, viktigt att arbetet med gemensamma åtgärder mot spridning av gifter och läkemedelsrester till våra hav och vattendrag utvecklas ytterligare.

Substitutionsprincipen

Sverige måste med kraft driva uppfattningen att substitutionsprincipen och försiktighetsprincipen ska tillämpas för bekämpningsmedel och växtskyddsmedel inom EU. Nya kemikalier ska godkännas enbart om det saknas lika bra, mindre farliga alternativ. Regelverket för att fasa ut farliga kemikalier när mindre farliga alternativ dyker upp behöver tydliggöras.

Fel! Okänt namn på

Sverige bör vara ett föregångsland

EU:s regelverk bör ge enskilda länder större möjligheter att införa strängare regler av miljöskäl i syfte att gå före i miljöpolitiken. Idag krävs det att medlemsstaten i fråga har särskilda förhållanden som motiverar strängare regler än de gemensamma reglerna. Det är rimligt att en högre politisk miljöambition i sig ska vara skäl för att godkänna strängare regler i ett medlemsland. Exempelvis bör Sverige kunna förbjuda bromerade flamskyddsmedel, ftalater, icke biologiskt nedbrytbara ämnen och azofärgämnen utan föregående beslut inom EU. Det är också viktigt att tillämpa substitutionsprincipen, dvs. att inga kemikalier ska godkännas om det finns lika bra eller mindre farliga alternativ.

Kvicksilver

Riksdagens beslut om djupförvar av kvicksilver ska respekteras och planerna på ytdeponi av kvicksilver stoppas. Inom EU är Sverige pådrivande för nya och skärpta regler kring bl.a. kadmium i handelsgödsel, farliga ämnen i batterier och elektronik samt kvicksilver i mätinstrument. Den kommande översynen av EU:s kvicksilverstrategi är viktig och den svenska regeringen avser att vid behov ta initiativ till ytterligare åtgärder inom ramen för strategin.

Läkemedelsrester

Läkemedel omfattas ej av Reach. EU:s läkemedelslagstiftning bör kompletteras med krav på testning av verksamma ämnens miljöfarlighet för att minska läkemedels miljöpåverkan. Sverige har här tagit ett viktigt steg i och med att regeringens havsmiljöskrivelse i maj 2010 konkretiserar olika åtgärder för att minska spridningen av läkemedelsrester.

Stockholm den 26 oktober 2010

Annelie Enochson (KD)